

מיצ"ב

מבחן בעברית

כיתה ה' | נוסח ב

שם התלמיד/ה: _____

הכיתה: _____

שם בית הספר: _____

שם יישוב בית הספר: _____

מס' התלמיד/ה באלפון: _____

תלמידים יקרים,

לפניכם מבחן בעברית.

במבחן שני קטעי קריאה, שאלות העוסקות בקטעי קריאה אלה ומשימה בהבעה בכתב.

קראו את הקטעים בעיון והשיבו על כל השאלות ברצינות רבה ובתשומת לב.

נסחו את תשובותיכם בבהירות בכל השאלות ובמשימה בהבעה בכתב.

אם תתבקשו לבחור תשובה נכונה אחת מבין כמה תשובות, סמנו $\times$ ליד תשובה אחת שבחרתם.

לרשותכם 90 דקות, אך אם תזדקקו לזמן נוסף, בקשו מהמורה.

בהצלחה!

התחילו לעבוד בעמוד הבא.

חלק ראשון

מכתב ללינקה

מאת תמי שם-טוב

לפניכם פרק מתוך הספר "ואיך קוראים לך עכשיו". הספר נכתב לפי סיפורה האמיתי של לינקה. לינקה, ילדה יהודייה בת עשר, התחבאה בהולנד הכבושה בידי הנאצים בתקופת השואה. היא מצאה מקלט בכפר נידח אצל רופא ואשתו, שהחביאו אותה למרות החשש לחייהם. לינקה הסתירה את היותה יהודייה מילדי בית הספר, מהשכנים ובעיקר מהחיילים הגרמנים. בכל אותם ימים חיכתה למכתבים המצוירים של אביה, שהסתתר במקום מחבוא אחר. המכתבים הגיעו אליה בדרך נסתרת, ונטעו בה תקווה שהיא ואביה יצאו ממקום מחבואם וישובו הביתה. ואכן, לינקה הצליחה להינצל, ולאחר המלחמה פגשה את אביה. כיום לינקה חיה בארץ ושמה נילי גורן.

קראו את הפרק שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו.

רופא הכפר מסר ללינקה את המכתב הראשון אחרי שלימד אותה להכין סירופ נגד שיעול. הם עמדו בחדר הפנימי בבית המרקחת מול שולחן העבודה הגדול, ולינקה לא העלתה על דעתה שבכיס המקטורן השחור של דוקטור קולי מונח מכתב מאבא שלה. היא הייתה מרוכזת בהכנת התרופה: שקלה אבקה על המאזניים, מדדה מים בכוס מדידה, ערבבה את שני המרכיבים בבקבוק מזכוכית עבה ירקרקת, פקקה את הבקבוק בפקק שעם והחלה לנער אותו. 5

זו הייתה תרופה קלה להכנה, אבל לינקה שמחה בה, גם מפני שרצתה לעזור לרופא וגם כי הרגישה שעכשיו הוא סומך עליה יותר. ד"ר קולי כבר הרשה לה לעבוד קצת בבית המרקחת: לחטא בקבוקים, להסיר מהם תוויות ישנות, לכתוב תוויות חדשות ואפילו לארוז כדורים ואבקות בניירות דקיקים. אבל עד אותו יום הוא לא הרשה לה לרקוח תרופות בעצמה. כשתגדל, חשבה, תלמד רפואה או רוקחות ותכין תרופות מסובכות יותר ויותר. 10

"את יודעת, לינקה," אמר ד"ר קולי בקולו הרך, "אילו האנשים פה היו יודעים שאת מכינה את הסירופ ולא אני, הם היו חושבים שהוא לא טוב, וזו הרי שטות גמורה. את מכינה אותו בדיוק לפי ההוראות שלי, בדיוקנות רבה, לא פחות טוב ממני."

15 ד"ר קולי הזכיר לה שהיא צריכה להישאר בחדר האחורי ולשמור על שקט: לא ללחוש, לא להשתעל ולא לזמזם כשהיא שומעת שאנשים נכנסים למרפאה ולבית המרקחת. "אנחנו לא צריכים לעורר את חשדנותן של הבריות," הוא אמר. לינקה הבינה שהוא אינו מתכוון רק לכך שצריך להסתיר את עבודתה בבית המרקחת. היו להם עוד סיבות לחשוש. ד"ר קולי סיפר לאנשים בכפר שלינקה היא אחייניתו, וכי הגיעה מהעיר לכפר בגלל הרעב שֶׁשָׁרַר שם. 20 אך למעשה היא לא הייתה אחייניתו של הרופא. מעולם לא פגשה בו עד שעברה להתגורר בביתו כמה חודשים קודם לכן.

הרופא יצא לחדר הקדמי, ולינקה ידעה שהוא פתח את דלת הכניסה כי פעמון הפח החלוד השמיע את קֶרְקוּשׁוֹ. ד"ר קולי השאיר את הדלת פתוחה ואוויר קר חדר פנימה וצינן את שני החדרים. הוא הציץ החוצה, וכעבור כמה רגעים סגר את הדלת ונכנס אל החדר האחורי. 25

"לינקה," הוא אמר ושלף מעטפה מכיס המקטורן, "יש לי משהו בשבילך." לינקה המופתעת הניחה את הבקבוק על השולחן ולקחה מידיו את המעטפה. מיד הבינה מי שלח אותה, אבל מרוב התרגשות לא יכלה לפתוח אותה. "תקראי את המכתב בנחת... ואז תחזירי לי אותו." עיניה הכחולות של לינקה הביטו ברופא במבט שואל. 30 "אני אצטרך לקחת את המכתב," הוא הסביר. "את מבינה, את לא יכולה לשמור אותו כי בשום אופן אסור שיתגלגל לידיים של האנשים הלא נכונים."

הוא שוב יצא לחדר הקדמי, ולינקה הסתכלה על המעטפה. הרגשה חמימה החלה להתפשט בתוכה כשפתחה אותה. בפנים היה מכתב שאבא שלה כתב, אייר וכרך לספרון. בתשומת לב גדולה היא התבוננה בציורים, קראה את המשפטים ובראשה שמעה את קולו העבה של אביה. המכתב החזיר אותה אל ימים רחוקים, הימים שלפני המלחמה, והיא חזרה לקרוא אותו שוב מההתחלה. 35

המשיכו לקרוא בעמוד 8. ←

אוקטובר 1943

לינקה פיקרה,

אני רוצה אכילס אך מכנה. אבל איך קליי אפגיי?

"לינקה פיקרה, מה שלומך? שלומי טוב..."

לא, אה צה לא אכילס כי ככה מגחילים כל המכנים, ומכנה לינקה פוא לא מכנה
רעיל. אני רוצה הגחיל מיוחדת אה וצאג דאן!

40

נא טוב, שיהיה בלי הגחיל...

פייג רוצה לגספרי אי קל ביג פספר. אבל איך אוכל לשמאל אה? אז אה יודע מה?
קחי דף נייר גדול וקטן חדש, בקלי יום חופש מביג פספר, אכילס מכנה אהך קל פמון
ציריך!

45

אה אני אכילס אך מכנה גשבה, אכילס כל פמון
פאך וחזר קד שפדור יקב סחרחור...

פסכמא?

אני כבר מצפה למכנה פמזיר פראשן שך.

מסרי דרישל שלום אכילס אכילס.

50

נשיקה בשבילך מאבא

בלילה אמרה לינקה לד"ר קולי: "אני לא רוצה ללכת מחר לבית הספר." "למה?" שאל
בדאגה, "את מרגישה לא טוב?"

"אני מרגישה בסדר גמור," ענתה לינקה, "אבל אני רוצה להישאר בבית ולכתוב לאבא
בחזרה." 55

"זו סיבה מצוינת להישאר בבית," אמר ד"ר קולי וחיוך דקיק על שפתיו, "את יכולה
להשתמש בי בתור הדוור הפרטי שלך."

לאחר שהחזירה לרופא את המכתב, שכבה לינקה במיטתה וראתה בעיני רוחה את
המכתב. כמו בכל לילה לפני שנרדמה מלמלה חרישית: "לילה טוב, נתראה מחר." והייתה לה
גם תוספת בשביל המשפחה שלה: "נתראה בבית," לחשה לתוך הכר, "מיד אחרי המלחמה." 60

הפרק מעובד לפי ואיך קוראים לך עכשיו. תמי שם-טוב (2007). בית לוחמי הגטאות: הוצאת דביר.

© כל הזכויות שמורות למחברת ולהוצאה.

מסגרת המכתב: Tatjana Rittner/Shutterstock.com

השאלות

1. השלימו את המילים החסרות לפי הקטע שבמסגרת בעמוד 6.

לינקה חיה בהולנד בזמן שכבשו אותה ה⁽¹⁾. היא הסתתרה בכפר
אצל⁽²⁾. לינקה לא סיפרה לאיש שהיא⁽³⁾.
הקשר בינה ובין אביה נשמר באמצעות⁽⁴⁾.

2. לפי שורות 7-11, לינקה שמחה להכין את התרופה.

כתבו שתי סיבות לכך לפי הסיפור.

1.

2.

3. לפניכם קטע מהסיפור (שורות 3-5):

"היא... שקלה אבקה על המאזניים, מדדה מים בכוס מדידה, ערבבה את שני
המרכיבים בבקבוק מזכוכית עבה ירקרקה, פָּקְקָה את הבקבוק בפקק שֶׁעָם..."

א. העתיקו את ארבעת הפעלים שבקטע.

ב. מה תורמים לקורא הפעלים הרבים שבקטע?

- 1 ☐ הם עוזרים לדמיין איך נראה בית המרקחת שבכפר.
- 2 ☐ הם מתארים את הכלים הרבים הדרושים להכנת התרופות.
- 3 ☐ הם מלמדים כיצד להכין סירופ נגד שיעול.
- 4 ☐ הם ממחישים את העבודה הרבה שנדרשה להכנת התרופות.

4. ד"ר קולי סיפר לאנשי הכפר **שני** דברים על לינקה.

מה סיפר להם ד"ר קולי?

5. לפי שורות 22–25, עשה ד"ר קולי כמה פעולות לפני שנתן את המכתב הראשון ללינקה. מדוע עשה ד"ר קולי פעולות אלה?

1 ☐ כי הוא התרגש מפני שלינקה קיבלה מכתב מאביה.

2 ☐ כי הוא רצה להיות בטוח שאין אף אחד בסביבה.

3 ☐ כי הוא ניסה להסתיר את עבודתו בבית המרקחת.

4 ☐ כי הוא רצה להכניס אוויר קר לשני החדרים.

6. לינקה התגעגעה לאביה.

העתיקו **שני** משפטים מהסיפור הממחישים זאת.

1. _____

2. _____

7. אבא של לינקה כתב במכתב: "ואז אני אכתוב לך מכתב תשובה, וככה כל הזמן הלוד וחזור עד שהדוור יקבל סחרחורת..." (שורות 46–47)
למה התכוון אבא של לינקה?

- ☐1 לבקש שיהיה ביניהם קשר מכתבים קבוע ורצוף.
- ☐2 לשתף את לינקה במחשבות שלו על הדוור.
- ☐3 להבטיח ללינקה שהוא יחזור ושהם ייפגשו.
- ☐4 לגרום לדוור להתעייף מרוב העברת מכתבים.

8. הסופרת שילבה בסיפור את המכתב האמתי שכתב אבא של לינקה.
מה תרומתו של המכתב לקורא?
סמנו ✓ ליד **שתי** התשובות הנכונות.

- ____(1) הוא מציג את הכתיבה המיוחדת של האב.
- ____(2) הוא מלמד שקשה לכתוב מכתבים בתקופה זו.
- ____(3) הוא ממחיש מדוע היה צריך להסתיר את המכתבים.
- ____(4) הוא מדגיש שהסיפור התרחש במציאות.
- ____(5) הוא עוזר לקורא לדמיין את חיי האב במחבוא.

9. בשורה 56 כתוב שד"ר קולי חייך חיוך דקיק.

תלמידים שקראו את הסיפור שיערו מדוע הוא חייך.

סמנו ✓ ליד שתי ההשערות ההגיוניות לפי הסיפור.

☐

לדעתי ד"ר קולי חייך כי הוא שמח שלינקה הצליחה להכין את התרופה.

(1)

☐

לדעתי ד"ר קולי חייך כי הוא הבין שלינקה רוצה להיעדר מבית הספר אף-על-פי שאינה חולה.

(2)

☐

לדעתי ד"ר קולי חייך כי עכשיו הוא הבין שלינקה סומכת עליו.

(3)

☐

לדעתי ד"ר קולי חייך בגלל הצעתו להיות הדוור הפרטי של לינקה.

(4)

☐

לדעתי ד"ר קולי חייך כי לינקה סיפרה משהו מצחיק שקרה לה.

(5)

10. בשורות 58–59 כתוב: "... וראתה בעיני רוחה את המכתב."

מה הכוונה במשפט זה?

- ☐1 היא התרגשה לראות את המכתב.
- ☐2 היא החזיקה את המכתב מול עיניה.
- ☐3 היא דמינה לעצמה את המכתב.
- ☐4 היא חלמה על המכתב בשנתה.

11. לפניכם שלוש תכונות אופי המתאימות לד"ר קולי:

אחראי	טוב לב	אמיץ
-------	--------	------

בחרו תכונה **אחת**.

הביאו דוגמה מהסיפור, המלמדת על תכונה זו לפי מעשיו או לפי דבריו של ד"ר קולי.

התכונה: _____

דוגמה: _____

12. יש החושבים שהסיפור "מכתב ללינקה" הוא **גם** סיפור עצוב **וגם** סיפור מעורר תקווה.
נמקו מדוע הוא עצוב ומדוע הוא מעורר תקווה.

בכתיבתכם הקפידו על
ניסוח, על סימני פיסוק, על
כתיב נכון ועל כתב יד ברור.

13. א. כתבו כל מילה שלפניכם בשתי מילים.

דוגמה: מכתבו – פאכאם שוא

1. חשדנותם – _____
2. אחייניתו – _____

ב. כתבו כל שתי מילים שלפניכם במילה אחת.

דוגמה: הבית שלו – פילא

1. העבודה שלה – _____
2. הציורים שלו – _____

14. השלימו את החסר בקטע שלפניכם בעזרת מילים מהשורש ר-ק-ח.

רונית ואביה יצאו מהמרפאה והלכו אל בית ה⁽¹⁾ _____ כדי לקנות תרופה.
עבדה שם⁽²⁾ _____ בחלוק לבן. היא לקחה את המרשם של רונית ואמרה:
"התרופה הזאת עדיין אינה מוכנה. צריך⁽³⁾ _____ אותה עכשיו.
מיד אתפנה ו⁽⁴⁾ _____ את התרופה עבורך."

הבעה בכתב

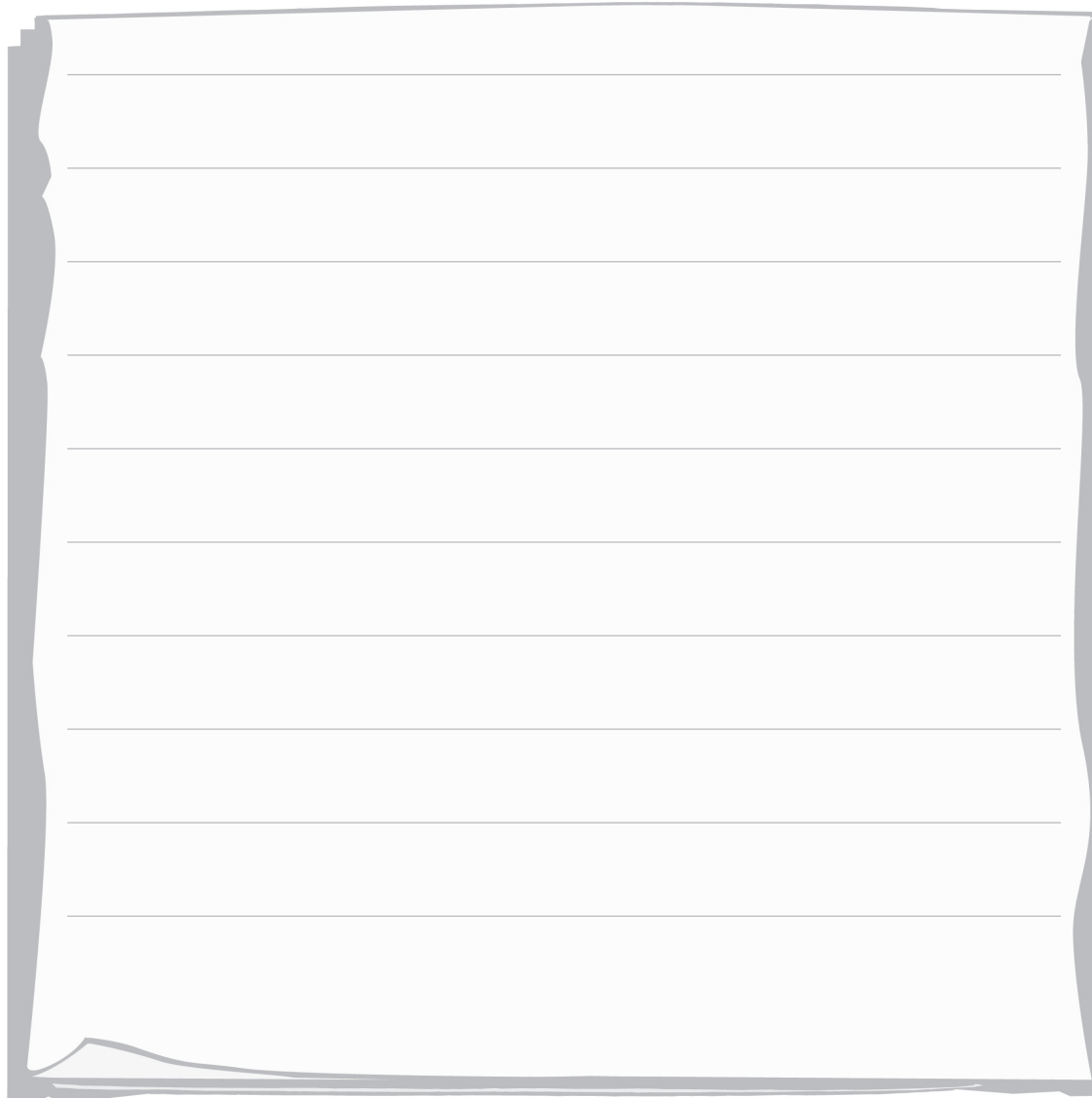
15. אבא של לינקה מבקש במכתב: "קחי דף נייר גדול ולש חדש... וכתבי לי מכתב ארוך..." (שורה 44)

כתבו את מכתבה של לינקה לאביה: תארו בו את חייה בביתו של ד"ר קולי ואת רגשותיה ומחשבותיה.

היעזרו בסיפור שקראתם.

כתבו 7-10 שורות.

בכתיבתכם הקפידו על
ניסוח, על סימני פיסוק, על
כתיב נכון ועל כתב יד ברור.

קראו שנית את מה שכתבתם
ותקנו לפי הצורך.

חלק שני

קראו את טקסט המידע שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו.

השעון הביולוגי – השעון הפנימי שבגופנו

לילה. חושך שׁוֹרר בחוץ. אנו יושבים על הספה שבסלון ומנסים לקרוא ספר, אך העיניים שלנו מתחילות להיעצם. רגע לפני שאנו נרדמים אנו נזכרים שמחר חופשה ואפשר להמשיך לישון עד שעה מאוחרת. ובכל זאת כשהבוקר מגיע אנו מתעוררים מוקדם בדיוק באותה שעה, שעת ההשכמה לבית הספר.

- 5 למה זה קורה? מדוע מתעוררים מוקדם גם ביום חופשה? ובכלל, מדוע אנו ערים ביום ונרדמים בלילה? להשכמה בבוקר ולהירדמות בלילה אחראי מְעִין שעון פנימי הנמצא בגופנו. אין מדובר כמובן בשעון אִמְתִּי. לכל אחד מאִתֵּנו יש במקום מיוחד במוח מנגנון המכתיב לגוף מתי להיות ערני ומתי להיות יָשְׁנוֹנִי, והוא מכונה "שעון ביולוגי". השעון הביולוגי מאותת לגוף אם יום או לילה בעזרת חומר הנקרא "מֵלָטוֹנִין", המופרש מהמוח.
- 10 כאשר כמות המלטונין בגופנו גבוהה אנו ישנוניים, וכאשר כמות המלטונין בגופנו נמוכה אנו ערניים.

מה מכוון את השעון הביולוגי?

- אור השמש הוא המכוון את השעון הביולוגי בגופנו. במשך היום אור השמש גורם למוח להפריש כמות נמוכה של מלטונין, ובגללה אנו נעשים ערניים. לקראת הלילה כמות המלטונין עולה בהדרגה. בלילה אין אור שמש, המוח מפריש כמות גבוהה של מלטונין, והיא גורמת לנו להירדם. לפנות בוקר כמות המלטונין שהמוח מפריש הולכת ופוחתת בהדרגה, ואנו נעשים ערניים. כך באמצעות המלטונין הגוף שלנו מותאם למחזוריות של היום ושל הלילה. ביום אנו פעילים, אור השמש מאפשר לנו לצאת לבית הספר או לעבודה, ובלילה אנו ישנים כדי לנוח ולצבור כוח.
- 15

יַעֲפָת – המילה יַעֲפָת נוצרה מהמילה יַעֲף (מילה נרדפת למילה עָיַף). המילה יַעֲפָת מזכירה את המילים עֲיִפוּת וְתַעֲוָפָה. היא בנויה כמו מילים המציינות מחלות, כגון חֲצִבָּת, אֲדָמָת, שְׁעָלָת.

לפעמים מתרחשים שיבושים זמניים בשעון הביולוגי בעקבות שינויים בשעות השינה, כמו במקרים של עבודה בשעות הלילה או חופשה ארוכה. שיבוש זמני נוסף הוא התופעה הנקראת "יַעֲפָת" ("ג'ט לג" באנגלית).

תופעה זו מתרחשת כשטסים בין מקומות רחוקים שיש ביניהם פער גדול מאוד בשעות, כמו למשל כשטסים מישראל לארצות הברית: כאשר בארצות הברית יום, בישראל כבר לילה. וכך לדוגמה אם נוחתים בארצות הברית בשעות היום, מרגישים כאילו כבר לילה כי השעון הביולוגי עדיין מותאם לשעה בישראל. בדרך כלל במעבר כזה סובלים מקושי להירדם, מעייפות, מרגזנות ומסחרחורת. כל שיבוש זמני בשעון הביולוגי משפיע על השינה ועל הערות שלנו, אבל כעבור זמן־מה השעון הביולוגי מסתגל לסביבה החדשה.

איך "תכוונו" את השעון הביולוגי לאחר חופשה?
לאחר חופשה ארוכה שבה הלכתם לישון מאוחר, ייתכן שהשעון הביולוגי שלכם ישתבש. רצוי להתחיל בפעולות ל"כיוון" השעון הביולוגי כשבוע לפני שתשובו ללימודים.

איך תעשו זאת?

- בכל יום כדאי להקדים מעט את השעה שבה הולכים לישון.
- אם יהיה לכם קשה להירדם בלילה, תוכלו להאזין למוזיקה מרגיעה או לקרוא ספר.
- מעט לפני השינה לא רצוי לאכול, לצפות בטלוויזיה או לבצע כל פעילות שתעורר אתכם.
- בבוקר כדאי להתעורר בשעה שבה אתם מתעוררים בימי הלימודים.

יש אנשים מעטים שהשעון הביולוגי שלהם משובש ואינו מותאם לשעות היום ולשעות הלילה. בשעות הלילה השעון הביולוגי של אנשים אלה פועל כאילו עדיין אחר הצהריים. הם מתקשים להירדם ומתהפכים מצד לצד עד שעות מאוחרות בלילה. כשאנשים אלה מתעוררים בבוקר ליום חדש, הם עייפים וְשִׁנּוּנִים כאילו עדיין אמצע הלילה. אחת הדרכים להתמודד עם מצב כזה היא טיפול באמצעות מנורה בעלת עוצמת אור גבוהה במיוחד. האור החזק "משכנע" את השעון הביולוגי שהגיע הבוקר.

המשיכו לקרוא בעמוד 18. ←

- בדומה לבני האדם גם לבעלי החיים יש שעון ביולוגי האחראי לשינה ולעירות במהלך היממה. נוסף על השעון הביולוגי היומי לחלק מבעלי החיים יש גם שעון ביולוגי עונתי המאזנת שהעונות מתחלפות. כאשר שעות האור פוחתות והיום מתקצר, השעון הביולוגי העונתי של בעלי חיים אלה מסמן להם שהגיע הסתיו והחורף מתקרב. כאשר שעות האור מתארכות, השעון הביולוגי העונתי שלהם מאזנת להם שהגיע האביב והקיץ מתקרב. כך השעון הביולוגי העונתי גורם לבעלי החיים להתכונן לעונה הקרבה. לדוגמה כשהחורף מתקרב ועמו הקור והשלג, השעון העונתי של הציפורים הנוודות גורם להן לנדוד אל הארצות החמות כדי למצוא מזון בשפע. לקראת הקיץ השעון העונתי מאזנת להן לשוב אל ארצות מוצאן.
- 60 דוגמה נוספת היא תרדמת החורף של דובי הקוטב. בתקופת החורף הדובים מסתתרים במקום מוגן ונכנסים לתרדמה עמוקה. במשך כמה חודשים הם אינם יוצאים החוצה, אינם אוכלים ואינם שותים. כך הם יכולים להתמודד עם הקור העז. כשהקיץ מתקרב השעון העונתי בגופם מסמן להם לחזור לפעילות ולהרבות באכילה כדי לצבור שומן בגופם לקראת החורף הבא.
- 65 בזכות השעון העונתי גם הציפורים וגם הדובים מתכוננים לחילופי העונות, וכך הם שורדים.

הטקסט מעובד לפי השעון הפנימי. עיניים, 45. רונית הד (נובמבר-דצמבר 2003) ולפי מכונת הזמן האנושית. גלילאו צעיר, 36. מור גרינשטיין (ינואר 2007).

© כל הזכויות שמורות לעיניים.

© כל הזכויות שמורות לגלילאו צעיר.

הטקסט יעֶפֶת – האקדמיה ללשון העברית. אוצר מתוך <http://hebrew-academy.org.il>

הטקסט איך "תכוונו" את השעון הביולוגי לאחר חופשה? מבוסס על שינה בקרב בני נוער – איך נשוב לשגרה? ד"ר דנה פישר. (07.08.2011). אוצר מתוך <http://blogs.misgav.org.il>

השאלות

16. השעון הביולוגי נקרא "שעון" כי בדומה לשעון אִמְתִּי הוא –

- ☐1 מצביע על השעה המדויקת בכל רגע.
- ☐2 מאותת על השינויים בזמן.
- ☐3 משפיע על הגוף שלנו.
- ☐4 מתקלקל לפעמים.

17. לפניכם תרשים המתאר את פעולת השעון הביולוגי.

השלימו את החסר בתרשים לפי שורות 12–19.

18. בתחילת הטקסט כתוב שלעיתים גם ביום חופשה מתעוררים מוקדם.

לפי הטקסט, מדוע זה קורה?

19. לפי הטקסט, איזה מקרה מהמקרים שלפניכם מלמד על שיבוש בשעון הביולוגי?

- ☐₁ רמי לא הצליח לישון בלילה כי אחותו התינוקת בכתה.
☐₂ דנה חזרה מאוחר ממסיבה משפחתית, ולמחרת הייתה עייפה.
☐₃ ליעל היה קשה להתעורר בזמן לבית הספר אחרי חופשת הקיץ.
☐₄ אביב חזר נרגש מטיסה קצרה לאילת, ולא נרדם כל הלילה.

20. השלימו את החסר בקטע שלפניכם לפי הטקסט.

כשטסים לארץ רחוקה מאוד, עלולים לסבול מתופעה הנקראת ⁽¹⁾.....
סימני התופעה יכולים להיות, למשל ⁽²⁾....., ⁽³⁾.....
התופעה מתרחשת מפני שהשעון הביולוגי ממשיך להיות ⁽⁴⁾..... לשעה
בארץ שיוצאים ממנה.

21. בקטע איך "תכוונו" את השעון הביולוגי לאחר חופשה כתובות בעיקר –

- ☐₁ המלצות.
☐₂ דוגמאות.
☐₃ סיבות.
☐₄ עובדות.

22. לפניכם משפטים הקשורים לקטע יַעֲפֹת.

סמנו ליד כל משפט **נכון** או **לא נכון** לפי הקטע.

1. המילה יַעֲפֹת היא המילה העברית לִגִּיט לֵג.
 2. המילים יַעֲף וְתַעֲפֶה הן מילים נרדפות.
 3. המבנה של המילה יַעֲפֹת דומה למבנה של המילה חֲצֵבֶת.
- ☐₁ נכון ☐₂ לא נכון ☐₁ נכון ☐₂ לא נכון ☐₁ נכון ☐₂ לא נכון

23. יש כמה הבדלים בין השעון הביולוגי היומי ובין השעון הביולוגי העונתי. כתבו הבדל אחד.

24. בקטע מה קורה אצל בעלי החיים יש מידע על הציפורים הנודדות ועל דובי הקוטב.

מה תפקידו של מידע זה?

- ☐1 לתאר את חילופי העונות.
- ☐2 להדגים את פעולת השעון העונתי.
- ☐3 להסביר על בעלי חיים שונים בעולם.
- ☐4 לשכנע שחשוב ללמוד על השעון העונתי.

25. 1. בשורה 27 כתוב: "... שיש ביניהם פער גדול מאוד בשעות..."

למה מתכוונים במילה **ביניהם**?

2. בשורה 57 כתוב: "... ועמו הקור והשלג..."

במילה **עמו** מתכוונים ל

26. הכותרת הראשית של הטקסט היא **השעון הביולוגי – השעון הפנימי שבגופנו**.

לאיזה משפט יש אותה משמעות כמו לכותרת?

- ☐1 השעון הביולוגי אחראי לשעון הפנימי שבגופנו.
- ☐2 השעון הביולוגי הוא חלק מהשעון הפנימי שבגופנו.
- ☐3 השעון הביולוגי וגם השעון הפנימי נמצאים בגופנו.
- ☐4 השעון הביולוגי הוא השעון הפנימי שבגופנו.

27. בשורה 18 כתוב: "ביום אנו פעילים..."

איזו מילה צריך לחפש במילון כדי למצוא את פירוש המילה **פְּעִילִים**?

- ☐1 פּוֹעֵל
- ☐2 הַפְּעִיל
- ☐3 פְּעִילוֹת
- ☐4 פָּעִיל

28. בשורות 48–49 כתוב שהאור החזק "משכנע" את השעון הביולוגי שהגיע הבוקר.

מה מציינות המירכאות במילה "משכנע"?

- ☐1 ציטוט מטקסט אחר
- ☐2 סלנג, לשון דיבור
- ☐3 שימוש במילה במשמעות שונה מהמשמעות המקובלת
- ☐4 דיבור ישיר, דברים שמישהו אמר

29. במשפטים שלפניכם חסרה מילת קישור.

כתבו את מילת הקישור המתאימה בכל משפט.

היעזרו במחסן המילים שלמטה.

1. השעון העונתי נמצא בגופם של בעלי חיים, _____ דובי קוטב וציפורים נודדות.
2. אפשר למנוע שיבושים בשעון הביולוגי _____ שומרים על שעות שינה קבועות.
3. אדם יכול לחוש עייפות _____ שיבושים בשעון הביולוגי.

מחסן מילים

אם	אילו	לעומת זאת	כגון	בעקבות
----	------	-----------	------	--------

30. בשורה 65 כתוב: "בזכות השעון העונתי..."

סמנו את המשפט שבו **נכון** לשלב את המילה **בזכות**.

- ☐1 לתלמידה היו כאבים ברגל _____ המכה שקיבלה.
- ☐2 הגענו בזמן לבית הספר _____ ההסעה שהגיעה מוקדם.
- ☐3 החוג לציור בוטל אתמול _____ השיפוצים בכיתה.
- ☐4 נבחרת בית הספר הפסידה במשחק _____ מחלת השחקן המוביל.

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחנים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.

22-EVR-017-5B-SOF-net

222

22-01-05-02-01-01-016-017-04